

UROŠ KALČIČ

PISATELJ IN PREVAJALEC

Nina Brezar
Univerza v Ljubljani

1 Življenjepis

Uroš Kalčič se je rodil 16. februarja 1951 v Ljubljani. Poročen je bil z vnukinjo Otona Župančiča, Dunjo (roj. Kmet). S pisanjem se je začel ukvarjati že v gimnazijskih letih, njegovi prvi prispevki pa so bili objavljeni v različnih časopisih in literarnih revijah. Doštudiral je primerjalno književnost in angleščino na Filozofski fakulteti v Ljubljani. Med študijem se je tudi prvič začel ukvarjati s prevajanjem, leta 1980 pa je zaradi svojega pisateljskega in prevajalskega dela pridobil status kulturnega delavca. S prevajanjem je sprva dopolnjeval svoje dohodke, ki jih je prislužil z izvirnim pisanjem, pozneje pa je prevajanje postalo njegov poglavitni vir zaslužka.

Zaradi obsežnega prevodnega opusa, kvalitete prevodov in avtorskih del je prejel številne literarne in prevajalske nagrade. Leta 2018 je prejel Sovretovo nagrado tudi zaradi tega, ker v njegovem prevodnem opusu najdemo raznolika dela, od strokovne literature do mladinskega leposlovja in leposlovja za odrasle.

Pozneje v življenju se je preselil na Kras. Umrl je 9. oktobra 2020, star 69 let. Gl. tudi V. U. 2018, Vesenjaki 2018.

2 Prevajalsko delo

Kalčičev prevajalski opus obsega več kot 300 prevedenih knjižnih del, več let je bil tudi najbolj bran in izposojan prevajalec. Njegovi prevodi so slogovno in zvrstno raznoliki ter zajemajo vse od otroških slikanic, knjig za otroke in mladino ter priročnikov do žanrske in strokovne literature ter leposlovja za odrasle. Prevajal je večinoma iz angleščine, nekatera dela pa tudi iz srbohrvaščine.

Največji del njegovega prevajalskega opusa predstavljajo prevodi iz angleščine, in sicer je med drugimi posredno prevedel dela Orhana Pamuka (*Ime mi je Rdeča*, 2008), Salmana Rushdieja (*Klovn Šalimar*, 2008; *Otroci polnoči*, 2011), Georgea Orwella (*Poklon Kataloniji*, 2009), Jamesa Georgea Frazerja (*Zlata veja: raziskave magije in religije*, 2001), Donne Tartt (*Skrivna zgodovina*, 2017; *Lišček*, 2018) ter mnogih drugih avtorjev.

Ko je za prevoda *Skrivne zgodovine* in *Liščka* ameriške pisateljice Donne Tartt 24. oktobra 2018 prejel Sovretovo nagrado, se je komisija v svoji obrazložitvi dotaknila tudi njegovih drugih prevodov in poudarila njihovo žanrsko raznolikost. V obrazložitvi tako omenjajo Kalčičeve prevode Frazerjeve antropološke in religiološke študije in Swedenborgove mistike, mladinskih besedil, kot so Čopičevi *Doživljaji mačka Toša*, in literature za odrasle, in sicer predvsem njegov nov prevod romana *Ljubimec lady Chatterley* D. H. Lawrencea in njegove prevode sodobnih klasikov, kot so Rushdiejevi *Otroci polnoči* in Pamukov roman *Ime mi je rdeča*. Komisija mu priznava mojstrstvo, celo bravuroznost v prevodih tudi popularnejših besedil, kot so kriminalke švedskega pisatelja Mankella, Tolkienov *Silmarillion* in Follettova zgodovinska fikcija, in poudari njegovo sposobnost uporabe različnih jezikovnih registrov v prevodu, ki ga poleg tega zaznamuje tudi široko besedišče in tekoča slovenska skladnja.

Pri Založbi Kres, za katero je prevedel več kot 100 del, večinoma za otroke in mladino, so zapisali, da se je pri prevajanju slikanic in otroških knjig pogosto bolj kot na besedilo navezoval na ilustracije ter da je bil zato izjemno izviren, nagajiv in drzen prevajalec z močnim poslušom za stavčno in besedilno fonetiko.

Sam je v intervjuju z Alenko Vesenjaki konec septembra 2018 povedal, da se je prevajanja lotil predvsem zato, ker bi mu narava dela omogočala razmeroma veliko avtonomije in časa za pisanje. Razmerje pa naj bi se ob prelomu tisočletja zaradi vedno slabših honorarjev in drugih omejitev v pisateljskem poklicu obrnilo v prid (skoraj samo) prevajanja, vendar se je nameraval pisateljstvu posvetiti, ko bi bil v pokoju. Glede samega prevajanja je v dotičnem intervjuju dejal, da se prevodov loteva neustrašno, a knjig v izvirniku skoraj nikoli ne prebere prej, saj ga potem radovednost spodbuja k nadaljnjem prevajanju. Gl. tudi Grošelj idr. 2018, M. K. 2018, V. U. 2018, Vesenjaki 2018.

3 Avtorsko delo

Avtorsko delo Uroša Kalčiča obsega več prispevkov v literarnih revijah in časopisih, radijske igre, obsežnejše prozne zbirke in dva romana.

S pisanjem se je ukvarjal že od gimnazijskih let naprej. Njegovi prvi prispevki so bili med drugim objavljeni v (literarnih) revijah in časopisih *Mlade poti*, *Tribuna*, *Sodobnost* in *Problemi*. Pozneje je pisal tudi radijske igre, med katerimi sta bili dve nagrajeni. Za radijsko igro iz leta 1979 z naslovom *Ko bom velik, bom žaba* je dobil nagrado za najboljšo jugoslovansko radijsko igro na festivalu v Ohridu, igra pa je bila tudi prevedena in

predvajana v več jezikih. Nagrajena je bila tudi njegova radijska igra iz leta 1987 z naslovom *Kositrni vojak iz plute*.

Izdal je tudi dve (obsežnejši) prozni zbirki, in sicer leta 1979 zbirko proznih besedil *Mehika* pri Mladinski knjigi in leta 1987 zbirko *Dokumenti o čričkih* pri Cankarjevi založbi.

Za roman *Numeri*, izdan leta 1996 pri *Novi reviji*, je leta 1998 prejel nagrado Prešernovega sklada za avtorsko prozo. Odlomke njegovega nedokončanega romana *Namen jutra* je posthumno izdala *Nova revija*. Gl. tudi Grošelj idr. 2018, M. K. 2018, V. U. 2018, Vesenjajk 2018.

Uroš Kalčič je svojo pot začel predvsem kot pisatelj, pozneje v življenju pa se je zaradi različnih okoliščin začel posvečati skoraj izključno prevajanju iz angleščine, na kar kaže njegov plodoviti in raznoliki prevajalski opus, ki obsega od prevodov sodobnih klasikov, kot sta Salman Rushdie in Orhan Pamuk, prek prevodov osrednjih besedil britanskega kanona, kot je D. H. Lawrence, do prevodov kriminalne in fantazijske literature.

Bibliografija

- Grošelj, Nada, Aleš Berger in Matej Hriberšek. 2018. »Poblisk v delavnico letošnjih nagrajenih prevajalcev.« *Bukla* 145, 21. 11. 2018. <https://www.bukla.si/revija-bukla/poblisk-v-delavnico-letosnjih-nagrajenih-prevajalcev.html>.
- M. K. 2018. »Sovretov nagrajenec je Uroš Kalčič, suveren in bravurozen prevajalec.« MMC RTV SLO, STA, 2. oktober 2018. <https://www.rtv slo.si/kultura/knjige/sovretov-nagrajenec-je-uros-kalcic-suveren-in-bravurozen-prevajalec/467672>.
- V. U. 2018. »Sovretova nagrada Urošu Kalčiču.« *Delo*, 2. oktober 2018. <https://www.delo.si/kultura/knjiga/sovretova-nagrada-urosu-kalcicu/>.
- Vesenjak, Alenka. 2018. »Prevajalec Uroš Kalčič: Prevodov se lotevam neustrasno.« *Misli STA*, 30. september 2018. <https://misli.sta.si/2556791/prevajalec-uros-kalcic-prevodov-se-lotevam-neustrasno>.